

ingediend op **1096** (2021-2022) – Nr. 1
13 januari 2022 (2021-2022)

Motie

van Bart Claes, Sam Van Rooy, Leo Pieters,
Wim Verheyden, Filip Dewinter en Chris Janssens

tot besluit van de op 11 januari 2022
in commissie gehouden interpellatie
door Bart Claes aan minister Zuhail Demir
over het schorsingsarrest van de Raad van State
met betrekking tot de conformverklaringen
van het grondverzet en de gevolgen
voor het Oosterweelproject

TOELICHTING

In 2017 hebben de Vlaamse overheid, de stad Antwerpen, Port of Antwerp en de burgerbewegingen Ringland, Ademloos en stRaten-generaal een akkoord gesloten dat zowel het leefmilieu, de leefbaarheid, de mobiliteit en de economie in en rond Antwerpen voor de eerstvolgende decennia moest veiligstellen: het 'Toekomstverbond'. Dat akkoord kwam na een lang proces van overleg tot stand onder leiding van intendant Alexander D'Hooghe. Zo werd bereikt wat twintig jaar lang onmogelijk leek: alle neuzen in dezelfde richting krijgen. Een historisch moment.

De euforie bleek echter van korte duur. Een van de pijlers waarop dat toekomstverbond steunt, namelijk de realisatie van het Oosterweelproject waarmee de ring rond Antwerpen wordt 'gesloten', vertoont sinds vorig jaar immers steeds meer barsten. De zware PFAS- en PFOS-vervuiling (PFAS: poly- en perfluoralkylstoffen; PFOS: perfluorooctaansulfonaat) die werd vastgesteld rond de site van het bedrijf 3M in Zwijndrecht, een vervuiling die zich uitstrekt tot een deel van het Oosterweelproject, lijkt ook in de huidige Vlaamse Regering voor een alsmaar grotere controverse en meer problemen te zorgen, die de realisatie van dat project in het gedrang dreigen te brengen.

Begin juli 2021 suggereerde CD&V-partijvoorzitter Joachim Coens nog voorzichtig om de Oosterweelwerken tijdelijk stil te leggen in afwachting van meer duidelijkheid over de PFOS-vervuiling. Zijn N-VA-collega Bart De Wever reageerde daarop bits in de pers: "Het allerdomste dat je kan doen, is de werf in vraag stellen." Een andere uitspraak was: "Ik kan me niet voorstellen dat beleidsmakers zo dom zijn dat ze Oosterweel zullen stilleggen."

Intussen heeft de Raad van State er op 29 december 2021 echter voor gezorgd dat de graafwerken op het Oosterweeltraject rond de 3M-site in Zwijndrecht effectief zijn stilgelegd. In de onderzoekscommissie PFAS-PFOS had de eminente milieuadvocaat meester Larmuseau er al eerder expliciet voor gewaarschuwd dat de grondverzetregeling en de vergunning voor de veiligheidsberm op de terreinen van 3M volledig op losse schroeven stonden. Meer zelfs, de milieujuriste stelde in de commissie bovendien onomwonden dat de Vlaamse Regering en de overheidsdiensten op dat punt zelfs zouden kunnen worden beschuldigd van het begaan van milieumisdrijven bij de realisatie van het Oosterweeltraject in en rond Zwijndrecht. Dat alles werd door de leden van de Vlaamse Regering echter met schouderophalen beantwoord.

Het gevolg van het knoeiwerk van de huidige en vorige Vlaamse regeringen is nu dat door het schorsingsarrest van de Raad van State, sinds 29 december 2021 een miljardenproject dat het leefmilieu, de leefbaarheid, de mobiliteit en de economie in en rond Antwerpen voor de eerstvolgende decennia moest veiligstellen, grotendeels voor voorlopig onbepaalde tijd stilligt.

Tijdens een interpellatie (*Interpellaties* VI.Parl. 2021-22, nr. 17) in de commissie Leefmilieu van het Vlaams Parlement op 11 januari 2022 werd aan de Vlaamse minister van Omgeving gevraagd hoe het nu verder moet met het Oosterweelproject. Op welke manier en binnen welke termijn zal de door de Raad van State kaduuk bevonden grondverzetregeling alsnog op een rechtsgeldige wijze kunnen worden rechtgezet? Waar in Vlaanderen zullen de zwaar met PFAS vervuilde gronden die niet saneerbaar zijn, naartoe gebracht worden, nu ze op dit ogenblik als afvalstof moeten worden gecatalogeerd en dus niet in de veiligheidsberm van 3M kunnen worden opgeslagen? En vooral werd ook gevraagd wat er met de al in die berm opgeslagen afvalstoffen moet gebeuren, alsook hoeveel al dat knoeiwerk van de huidige en vorige Vlaamse regeringen aan de Vlaamse belastingbetaler zal kosten.

In haar reactie op al die vragen kwam de Vlaamse minister van Omgeving niet verder dan een nietszeggend antwoord, dat er inhoudelijk op neer kwam dat ze samen met haar kabinet en administratie dit dossier volop aan het bestuderen was.

De huidige Oosterweelproblemen vergen echter een kordate en juridisch correcte aanpak. Dit miljardenproject werd via een kunstgreep al uit de Vlaamse begroting gehouden. Het hoeft geen betoog dat elke verdere dag vertraging die het project oploopt, aan de Vlaamse belastingbetaler handenvol geld kost.

Hoewel dat infrastructuurproject absoluut noodzakelijk is, lijken sommige politici, zowel binnen als buiten de Vlaamse Regering, de huidige situatie aan te willen grijpen om de voortzetting van het project ter discussie te stellen. In een dergelijke situatie is het dan ook nodig dat de Vlaamse Regering onmiddellijk een duidelijk en helder standpunt inneemt.

Bart CLAES
Sam VAN ROOY
Leo PIETERS
Wim VERHEYDEN
Filip DEWINTER
Chris JANSSENS

MOTIE

Het Vlaams Parlement,

- gehoord de interpellatie van Bart Claes;
- gehoord het antwoord van Vlaams minister Zuhair Demir;
- gelet op het schorsingsarrest nr. 252.567 van de Raad van State van 29 december 2021;
- overwegende dat:
 - 1° de realisatie van het Oosterweelproject absoluut noodzakelijk is om het leefmilieu, de leefbaarheid, de mobiliteit en de economie in en rond Antwerpen voor de eerstvolgende decennia veilig te stellen;
 - 2° er binnen de Vlaamse Regering blijkbaar verdeeldheid bestaat over de verdere aanpak van dat project;
 - 3° elke dag vertraging die het Oosterweelproject oploopt, de kostprijs van het project nodeloos zal opdrijven;
 - 4° de uitvaardiging van een juridisch correcte grondverzetregeling om de verdere realisatie het project mogelijk te maken, dan ook dringend noodzakelijk is;
 - 5° er absoluut behoefte is aan een juridisch sluitende en duurzame oplossing voor de opslag van zwaar met PFAS verontreinigde gronden die tijdens het Oosterweelproject vrijkomen en niet saneerbaar blijken te zijn;
- vraagt aan de Vlaamse Regering om een duidelijk standpunt in te nemen over de verdere toekomst van het Oosterweelproject, met vermelding van:
 - 1° de wijze waarop een juridisch correcte grondverzetregeling voor de realisatie van het project zal worden uitgevaardigd, die tegemoetkomt aan de kritiek van de Raad van State, alsook de termijn waarbinnen dat zal worden gerealiseerd;
 - 2° de juridisch sluitende, alsook technisch veilige en duurzame oplossing die zal worden geboden voor de opslag van zwaar met PFAS verontreinigde gronden die tijdens het Oosterweelproject vrijkomen en niet saneerbaar blijken te zijn.

Bart CLAES
Sam VAN ROOY
Leo PIETERS
Wim VERHEYDEN
Filip DEWINTER
Chris JANSSENS